

Tuyên bố

Diễn đàn APEC về Phụ nữ và Kinh tế năm 2012

Ngày 28-30/6/2012 tại Xanh Pê-téc-bua, Liên bang Nga

Chúng tôi, các Bộ trưởng APEC và các quan chức chính phủ cao cấp, đại diện các tổ chức phi chính phủ và các nhà lãnh đạo khu vực tư nhân đã gặp nhau tại Xanh Pê-téc-bua vào ngày 30 tháng 6 năm 2012 để có cuộc Đối thoại chính sách cấp cao về Phụ nữ và Nền kinh tế, dưới sự chủ trì của bà Valentina Matvienko, Chủ tịch Liên Bang Quốc hội Liên bang Nga.

Tăng cường sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế được quan tâm cao độ trong chương trình nghị sự của APEC và trên phạm vi rộng hơn mang tính toàn cầu. Vào năm 2008, tại Lima, Peru, các nhà lãnh đạo APEC thừa nhận rằng việc phân biệt đối xử giới tiếp tục tác động đáng kể đến nền kinh tế khu vực và quốc gia. Để khắc phục khoảng cách giới, năm 2009 các nhà lãnh đạo APEC đã cam kết nỗ lực tập trung tăng cường sự tiếp cận của phụ nữ với giáo dục, đào tạo, tài chính, công nghệ và cơ sở hạ tầng để tối đa hóa sự tham gia kinh tế của họ cũng như thừa nhận rằng sự tham gia của phụ nữ trong kinh tế có thể tác động đến năng suất lao động và tăng trưởng bền vững.

Năm 2010, trên cơ sở nhận định tăng quyền năng cho phụ nữ là một trong các chiến lược tăng trưởng chủ chốt của khu vực APEC, các nhà Lãnh đạo APEC đã khẳng định tầm quan trọng của việc tạo ra các cơ hội kinh tế mới cho phụ nữ vì tiềm năng đóng góp của phụ nữ cho nền kinh tế khu vực vẫn còn chưa được khai thác đầy đủ. Các Bộ trưởng APEC nhấn mạnh rằng khu vực APEC không thể đạt được tốc độ tăng trưởng kinh tế tối đa và thịnh vượng nếu không có sự hợp tác và tham gia đầy đủ của phụ nữ trong khu vực. Do đó, Nhóm Đối tác Chính sách APEC về vấn đề Phụ nữ và Kinh tế đã được thành lập để tạo ra phương thức hợp tác hiệu quả giữa các khu vực công và tư, và lồng ghép hiệu quả hơn vấn đề giới vào các chiến lược tăng trưởng kinh tế APEC.

Năm 2011, tầm quan trọng của việc tăng quyền năng kinh tế cho phụ nữ được Liên Hợp Quốc khẳng định khi Ủy ban Địa vị phụ nữ thông qua các kết luận đã được thống nhất về nội dung ưu tiên về tiếp cận và sự tham gia của phụ nữ và trẻ em gái về giáo dục, đào tạo, khoa học - công nghệ, kể cả việc tăng cường sự tiếp cận bình đẳng của phụ nữ đối với việc làm và công việc tử tế.

Bình đẳng giới là một môn kinh tế học linh hoạt, bởi vì bình đẳng giới giúp nâng cao tính hiệu quả của một nền kinh tế, tăng cường các sản phẩm phát triển cho thế hệ sau và giúp các cơ quan, tổ chức trở nên có tính đại diện

hơn. Hội nghị Thượng đỉnh Phụ nữ và Kinh tế tại San Francisco, California tháng 9 năm 2011 và việc thông qua Tuyên bố San Francisco là dấu ấn quan trọng trong việc thúc đẩy khu vực công và tư cùng ngồi lại để trao đổi về ý nghĩa của tiềm năng kinh tế phụ nữ; xác định những hạn chế gây cản trở đối với sự tham gia của phụ nữ về kinh tế, khả năng tiếp cận của phụ nữ với nguồn vốn và thị trường, nâng cao năng lực và sự lãnh đạo của phụ nữ, và kêu gọi các nền kinh tế APEC tiến hành những hành động cụ thể nhằm tháo gỡ các rào cản nói trên.

Diễn đàn Lãnh đạo APEC về Phụ nữ: Nguồn năng lượng cho tăng trưởng kinh tế được tổ chức tại Yokohama, Nhật Bản ngày 8-9 tháng 3 năm 2012 là sáng kiến đầu tiên hưởng ứng Tuyên bố San Francisco, tập trung vào vấn đề phụ nữ trong vai trò lãnh đạo. Các đại biểu tại Diễn đàn này đã thừa nhận tầm quan trọng của các hành động tập thể nhằm xóa bỏ các rào cản - đã tạo ra một vòng luẩn quẩn hạn chế phụ nữ tiếp cận các cơ hội tham gia vị trí lãnh đạo bao gồm 4 yếu tố: định kiến cá nhân, định kiến tổ chức; khó khăn mang tính tổ chức, và các thách thức trong việc cân bằng giữa công việc và cuộc sống, có tác động qua lại tích cực lẫn nhau. Các hành động này nên gồm việc công nhận sự đóng góp của phụ nữ, tuyên truyền về các tác động tích cực từ sự lãnh đạo của phụ nữ góp phần vào sự thịnh vượng của nền kinh tế và khả năng cạnh tranh kinh doanh cũng như thúc đẩy mạng lưới quốc tế đa tầng giữa khu vực công và tư, các tổ chức phi lợi nhuận, các cá nhân, và các đối tác quốc tế.

Chúng tôi đã tụ họp ở đây, tại thành phố Xanh Pê-téc-bua để ủng hộ vai trò vô cùng quan trọng của phụ nữ đối với sự thịnh vượng của nền kinh tế và tăng trưởng đảm bảo cơ hội cho mọi người, và tiếp tục tăng cường sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế. Tuyên bố San Francisco đã nhấn mạnh rằng, "... tăng cường sự tham gia của phụ nữ sẽ làm tăng thu nhập nhanh hơn và công bằng hơn, tạo ra cơ hội kinh doanh lớn hơn, và nâng cao khả năng cạnh tranh cho các doanh nghiệp và nền kinh tế bằng cách tạo điều kiện thuận lợi phát triển tư duy sáng tạo và sử dụng triệt để hơn một nguồn lực quan trọng. Hơn nữa, thu nhập cao hơn cho phụ nữ đã được chứng minh có tác động tích cực đáng kể đối với vấn đề y tế và giáo dục cho các hộ gia đình, nâng cao phúc lợi tổng thể và góp phần tăng năng suất và tăng trưởng toàn diện trong tương lai". Để tiếp nối Tuyên bố San Francisco, chúng tôi đã có những cuộc đối thoại hữu ích về các chính sách trong khu vực công và tư, các hành động và khuyến nghị giúp các nền kinh tế tăng cường được sự đóng góp của phụ nữ đối với đổi mới, xây dựng kỹ năng và năng lực của phụ nữ trong các lĩnh vực như kinh doanh, đổi mới và Khoa học, Công nghệ, Kỹ thuật và Toán học, đặc biệt là công nghệ; và nhấn mạnh tầm quan trọng của việc tăng cường đầu tư cho các hệ thống vốn con người và y tế, đặc biệt trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe bà mẹ và trẻ em để đạt được tăng trưởng kinh tế dài hạn. Ngày nay, phát triển kinh tế bền vững trong khu vực APEC không thể thiếu được những đóng góp trực tiếp

của phụ nữ. Điều này còn đặc biệt quan trọng trong thời kỳ biến động kinh tế toàn cầu. Phát triển sự sáng tạo tạo ra một cơ sở ổn định cho sự phát triển trong tương lai, trong đó bao gồm trao quyền cho phụ nữ trong nền kinh tế sáng tạo cũng như sự đổi mới được áp dụng chủ yếu trong các hoạt động của phụ nữ.

Diễn đàn đã tạo cơ hội hiệu quả để chia sẻ kinh nghiệm trong khu vực công và tư trên khắp khu vực và cho phép các đại biểu tham gia thảo luận để tháo gỡ các rào cản, tiến hành các hành động cụ thể và phối hợp với các diễn đàn dưới cấp APEC nhằm tăng quyền năng kinh tế cho phụ nữ, tập trung nhiều hơn vào giá trị, mức độ và chất lượng của việc phụ nữ tham gia vào nền kinh tế.

Chúng tôi khuyến khích các nền kinh tế APEC đánh giá về vai trò của phụ nữ và sự đóng góp của họ cho nền kinh tế, cũng như các chương trình và chính sách hiện có nhằm thúc đẩy hơn nữa sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế, bao gồm các dữ liệu riêng về giới, một phân tích về sự tham gia của phụ nữ trong sáng tạo, kinh doanh và các lĩnh vực xã hội của nền kinh tế. Cách tiếp cận này là phù hợp với các nền kinh tế APEC, vì nó cho phép ta xác định các động lực phát triển chính cho tăng trưởng kinh tế công bằng và cách thức đạt được phát triển cân bằng với tốc độ nhanh hơn nữa trong khu vực.

Nền kinh tế sáng tạo

Một trong những đặc điểm của phát triển nền kinh tế hiện đại là sự tham gia ngày càng tăng của phụ nữ trong kinh doanh và sáng tạo, một xu thế nhận thấy diễn ra ở hầu như tất cả các nền kinh tế APEC. Tuy nhiên, dù một vài nền kinh tế APEC đã có tiến bộ thì vẫn còn nhiều trở ngại ngăn cản sự tham gia đầy đủ hơn của phụ nữ trong các hoạt động kinh doanh, nghiên cứu khoa học và kỹ thuật. Rào cản có thể là các khuôn mẫu, quy chuẩn văn hóa và bất bình đẳng giới, nhưng đồng thời cũng là khả năng tiếp cận với các nguồn lực tài chính, giáo dục và đào tạo chuyên ngành, thông tin và các mạng lưới. Tham gia vào các ngành nghề mang tính sáng tạo là một thách thức đối với phụ nữ xuất phát từ các biệt về giới thông thường trong việc tiếp cận với giáo dục và những khác biệt về giới đáng lưu ý trong học tập và lựa chọn nghề nghiệp. Điều này lại càng nặng nề hơn do những thành kiến chống lại phụ nữ trong các ngành khoa học và kỹ thuật, phụ nữ gặp ít cơ hội được cấp bằng sáng chế khi có phát minh và ít được tiếp cận với tài chính hơn so với nam giới.

Dạy nghề và đào tạo cũng như giáo dục bậc cao hơn có thể là một động lực thúc đẩy đứng đằng sau những đổi mới về ý tưởng và công nghệ và có thể tăng cường phát triển nguồn nhân lực nhằm tạo điều kiện cho cấu trúc hạ tầng. Để đảm bảo là phụ nữ và trẻ em gái của xã hội có được cơ hội bình đẳng trong

việc hưởng lợi từ các tiến bộ kỹ thuật - công nghệ trong nền kinh tế đổi mới, cần thiết phải thúc đẩy khả năng tiếp cận bình đẳng với công nghệ, trong đó có điện thoại di động và internet, đặc biệt trong các khu vực nông thôn và bản địa.

Chúng tôi cho rằng cần phải thảo luận triệt để về các biện pháp và các mô hình hiệu quả nhất nhằm khai thác tiềm năng kinh doanh và sáng tạo của phụ nữ và trẻ em gái, bao gồm những nội dung sau:

- Thúc đẩy cân bằng giới trong các trường đại học, trung tâm nghiên cứu (cụ thể là tại các trung tâm nghiên cứu khoa học - kỹ thuật), và sự tham gia của phụ nữ trong các hoạt động nghiên cứu và sáng tạo;
- Tổ chức các chương trình đào tạo nghề/ đào tạo lại và phát triển chuyên môn và các dịch vụ tư vấn dành cho các nữ doanh nhân trẻ;
- Khuyến trợ các điển hình hứa hẹn thành công nhằm khuyến khích phụ nữ và trẻ em gái tham gia toán học và đào tạo khoa học;

Tăng cường và công nhận thành tích của các nhà nữ sáng tạo trong khu vực. Điều này có thể bao gồm cả việc xây dựng một cơ sở dữ liệu các ý tưởng sáng tạo của các nhà nữ sáng tạo;

- Khuyến trợ và tiến hành những bước đi cụ thể nhằm tạo khả năng tiếp cận bình đẳng với công nghệ, ví dụ điện thoại di động và internet, đặc biệt đối với những đối tượng ở vùng nông thôn;
- Tổ chức hội nghị thường xuyên và các nhóm công tác kinh doanh trên mạng và tạo cơ hội hợp tác kinh doanh trong lĩnh vực đổi mới/sáng tạo;
- Chia sẻ thông tin và khuyến trợ các dự án thành công do các nữ doanh nhân trẻ, các nhà nữ khoa học và các kỹ sư thực hiện
- Tăng khả năng tiếp cận với thông tin về quyền sở hữu trí tuệ và tăng cường khả năng cấp bằng sáng chế đối với các doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ;
- Tạo ra các cơ hội đào tạo số và các chương trình mang tính đổi mới cho phụ nữ tại các khu vực nông thôn, vùng sâu vùng xa;
- Khuyến khích các nữ doanh nhân, kỹ sư và nhà khoa học tham gia vào các bước khác nhau của quy trình quản lý thiên tai;
- Khuyến khích phụ nữ tham gia vào quy trình công nghệ xanh sáng tạo nhằm có được một nền kinh tế bền vững;

- Cung cấp kỹ năng kinh doanh trên mạng và dịch vụ tư vấn dành cho phụ nữ trong mọi giai đoạn phát triển kinh doanh, khuyến khích sáng tạo và đổi mới;
- Cung cấp học bổng cho phụ nữ theo học các khóa học nghề, đào tạo nâng cao về khoa học, nghiên cứu và đổi mới doanh nghiệp;
- Thiết lập các chương trình quay trở lại với công việc dành cho những phụ nữ đã xa rời khỏi công việc được trả lương trong một giai đoạn công việc nhất định.

Các cơ hội kinh doanh

Gần đây, môi trường kinh doanh đã trải qua nhiều thay đổi, bao gồm cả thay đổi công nghệ, cạnh tranh tài năng gay gắt, và những thay đổi trong phân bổ các hoạt động công nghệ trong khu vực APEC. Các cơ sở kinh doanh được chào mời những cơ hội mới nhưng cũng phải đối mặt với những thách thức mới. Những thay đổi toàn cầu này đòi hỏi phải có cách tiếp cận mới trong quản trị kinh doanh và hoạt động nhằm nâng cao tính cạnh tranh của doanh nghiệp và các nền kinh tế

Nhiều nghiên cứu cho thấy, các công ty có sự đa dạng về giới ở cấp quản lý cấp cao và trong hội đồng quản trị có lợi ích hoạt động cao hơn các doanh nghiệp đối thủ khác. Nghiên cứu cho thấy có phụ nữ tham gia trong hội đồng quản trị doanh nghiệp làm tăng lợi nhuận, đảm bảo là có thể tiếp cận được với những tài năng lớn nhất và đưa doanh nghiệp trở nên có khả năng thích ứng với các loại hình thị trường khác nhau; cải thiện được việc trao đổi thông tin và các cách đo lường phi tài chính khác, ví dụ như sự hài lòng của nhân viên và khách hàng, sự đa dạng và trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp; tăng sự tham gia của các thành viên hội đồng quản trị là nam giới và giúp các Giám đốc điều hành trở nên có trách nhiệm hơn, cũng như đưa vào áp dụng nhiều chính sách đền bù bình đẳng hơn và đảm bảo minh bạch hơn. Bình đẳng giới trong lãnh đạo là quan trọng trong cả khu vực công và tư để đảm bảo là các chính sách và quy định đồng loạt giải quyết các nhu cầu tài chính, kinh tế và xã hội khác nhau của cả cộng đồng, và rằng doanh nghiệp hiểu và cung cấp các sản phẩm và dịch vụ đáp ứng nhu cầu của toàn bộ thị trường và tối đa hóa phân lợi nhuận về tài chính thu lại.

Tăng cường bình đẳng giới trong việc tiếp cận các nguồn lực để khởi sự và phát triển doanh nghiệp vừa, nhỏ và siêu nhỏ là vấn đề cấp thiết trong việc tăng cơ hội việc làm và tăng trưởng kinh tế trong khu vực APEC. Do đó, chúng tôi kêu gọi các Bộ trưởng APEC hỗ trợ quyền bình đẳng của phụ nữ và xóa bỏ đi các rào cản gây khó khăn cho phụ nữ tiếp cận với: vốn và tài sản; các thị trường và mạng lưới; kỹ năng và nâng cao năng lực; thông tin và mô

hình tốt; và công nghệ để khuyến khích hơn nữa sự tham gia của phụ nữ trong các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Để đánh giá và phân tích một cách toàn diện quan niệm giới trong các cơ hội kinh doanh tại các nền kinh tế APEC, và khuyến trợ vai trò lãnh đạo của phụ nữ, tạo thêm nhiều việc làm và cơ hội kinh doanh, và sự tham gia vào nền kinh tế nói chung của phụ nữ, chúng tôi kêu gọi các nền kinh tế APEC tăng cường các cuộc thảo luận mở và tiến hành các biện pháp sau đây:

- Xây dựng một cơ chế chia sẻ thông tin rộng hơn về sự tham gia của phụ nữ trong khu vực kinh tế Châu Á-Thái Bình Dương và các chương trình mà các nền kinh tế APEC đã tiến hành để thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế;
- Khuyến trợ việc công bố thông tin về sự đa dạng giới trong các doanh nghiệp tại các nền kinh tế thành viên;
- Ủng hộ Hiệp định toàn cầu của Liên Hợp Quốc và Cơ quan Liên Hợp Quốc về Phụ nữ - Các nguyên tắc tăng quyền năng cho phụ nữ;
- Ủng hộ phụ nữ được tiếp cận đầy đủ cơ hội về tài chính, bao gồm tiếp cận với các dịch vụ tài chính, các tài khoản tiết kiệm và các khoản vay thông qua các chương trình hợp tác công – tư và các sự kiện liên diễn đàn trong khu vực APEC;
- Khuyến trợ vai trò lãnh đạo của phụ nữ, xây dựng kế hoạch kế nhiệm, và hướng tới cả khu vực công và khu vực tư, bao gồm thúc đẩy sự đại diện của phụ nữ trên các vị trí chủ chốt ở cả hai khu vực;
- Tăng cường nguồn lực để hỗ trợ năng lực của doanh nhân nữ trong việc khởi sự và phát triển doanh nghiệp vừa và nhỏ, bao gồm: các mạng lưới, thông tin, đào tạo, công nghệ, và các điển hình tốt về đấu thầu/ mua sắm;
- Hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ do phụ nữ làm chủ và các doanh nghiệp siêu nhỏ nhằm vượt qua được những thách thức và tiếp cận được với thị trường trong nước và quốc tế bằng cách khuyến khích sự đa dạng trong đối tượng cung cấp dịch vụ của cả doanh nghiệp và chính phủ và các chính sách cũng như thực tiễn có bao gồm cả phụ nữ.
- Vận động chính sách bình đẳng giới trong trả lương ở tất cả các ngành nghề;
- Tổ chức hội nghị thường niên nhằm tạo ra các mạng lưới quốc tế đa tầng lớp có sự tham gia của khu vực công và tư, các tổ chức phi lợi nhuận, các cá nhân và các đối tác quốc tế;

- Tập hợp, tích lũy từ các nghiên cứu và nghiên cứu tình huống minh họa tác động tích cực của phụ nữ trong vai trò lãnh đạo đối với sự thịnh vượng kinh tế và cạnh tranh kinh doanh. Chia sẻ các kết quả và mô hình tốt nhất về thúc đẩy vai trò lãnh đạo của phụ nữ trong các nền kinh tế APEC.

Nguồn vốn con người

Mỗi nền kinh tế APEC có lịch sử, sự phát triển xã hội và văn hóa độc đáo riêng của mình vì vậy điều này cần được tính đến/xem xét khi thảo luận về vai trò của phụ nữ trong nền kinh tế và xã hội. Do các truyền thống khác nhau, tiến trình lịch sử và điều kiện kinh tế hiện tại khác nhau, nên các nền kinh tế APEC cũng có những điểm khác nhau về sự tham gia của phụ nữ trong nền kinh tế và về vấn đề phân biệt đối xử. Chúng tôi nhận ra rằng những khác biệt đó đòi hỏi các cách phản ứng rất đa dạng.

Tuy nhiên, có một số vấn đề điển hình cho tất cả các nền kinh tế APEC và cần thiết phải thảo luận về sự đóng góp của phụ nữ cho tăng trưởng kinh tế, ví dụ như đầu tư cho phụ nữ như một nguồn vốn con người quý giá. Tăng trưởng cho thấy là các khoản đầu tư chủ chốt cho vốn con người sẽ làm tăng năng suất lao động và tăng trưởng kinh tế tổng thể. Ngoài nội dung nâng cao năng lực và kỹ năng như đã đề cập ở phần trên, hai nội dung chính giúp các nền kinh tế tăng năng suất nguồn nhân lực là sự cân bằng giữa công việc và cuộc sống và cải thiện chính sách y tế.

Một trong những vấn đề quan trọng nhất đối với các khu vực công và tư là đầu tư cho các chính sách và sáng kiến khuyến khích sự cân bằng công việc-cuộc sống. Theo các nghiên cứu gần đây, một trong các nguyên nhân dẫn tới việc phụ nữ ít được tham gia vào lực lượng lao động, đặc biệt trong công tác quản lý, là bởi vấn đề duy trì sự cân bằng công việc – cuộc sống. Các chính sách hỗ trợ thực tiễn công bằng công việc – cuộc sống cho cả nam và nữ giới là đặc biệt có ý nghĩa đối với các nền kinh tế APEC. Nghiên cứu cho thấy các công ty khuyến khích các chính sách linh hoạt về nơi làm việc thường nhận được kết quả tốt thông qua năng suất lao động tăng lên, giảm tỉ lệ công nhân vắng mặt và doanh thu giảm. Và các chính sách như vậy không chỉ quan trọng đối với phụ nữ mà còn đối với các gia đình vốn phụ thuộc vào những người phụ nữ này. Tăng cường sự cân bằng công việc – cuộc sống, cải thiện điều kiện làm việc của phụ nữ, bao gồm khả năng giữ được việc làm trong khi vẫn chăm sóc gia đình, là cần thiết đối với một nền kinh tế khỏe mạnh. Những thay đổi này, cùng với nhu cầu của cuộc sống cá nhân và công việc, bao gồm việc chăm sóc gia đình, đòi hỏi các ông chủ doanh nghiệp thích ứng với những nhu cầu thay đổi của nhân viên mình. Tăng cường đối thoại giữa các nền kinh tế APEC về vai trò của sự cân bằng công việc – cuộc sống, và việc chia sẻ những điển hình tốt giữa các nền kinh tế, và đặc biệt là với các đối tác khu vực tư

nhân, có thể giúp thúc đẩy các nền kinh tế công nhận sự cần thiết và lợi ích của các chính sách khuyến trợ cân bằng công việc – cuộc sống.

Thứ hai, an toàn và sức khỏe của người lao động và gia đình họ ảnh hưởng có to lớn tới năng suất lao động. Do đó, khuyến trợ nếp sống khỏe mạnh, giáo dục sức khỏe, phòng ngừa các bệnh không do lây nhiễm, và giảm các trường hợp bạo lực gia đình là cần thiết để giúp tăng cường sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế, giữ được những lao động nữ có năng lực trong lực lượng lao động và đảm bảo sức khỏe và tư chất của các thế hệ tương lai. Đầu tư vào nguồn vốn con người - đặc biệt là thông qua sức khỏe bà mẹ và trẻ em là đầu tư cho nền kinh tế sản xuất lành mạnh và cho năng suất lao động lớn hơn.

Các chính sách khu vực công và tư có thể hỗ trợ sự tham gia đầy đủ và chủ động của người phụ nữ vào thị trường lao động và tăng năng suất lao động bằng cách khuyến trợ:

- Thực hiện các cơ chế nơi làm việc và cộng đồng cần thiết để làm tăng sự tham gia của phụ nữ trong lực lượng lao động, ở khắp các ngành nghề chính, bao gồm cả chế độ cha mẹ được nghỉ sinh có lương và tiếp cận với các thói quen làm việc linh hoạt;
- Cơ hội được làm việc linh hoạt, ví dụ như làm việc tại nhà hoặc làm việc bán thời gian; thời gian làm việc linh hoạt và chính sách nghỉ phép gia đình dành cho cả cha và mẹ;
- Phụ nữ trong các việc làm công nghệ, vốn rất phù hợp để đảm bảo cân bằng công việc – cuộc sống do giờ làm việc và vị trí làm việc linh hoạt;
- Hiểu các đòi hỏi về năng lực đối với một số công việc nhất định và cơ hội tiếp cận với giáo dục và đào tạo nghề/ kỹ năng;
- Tiếp cận với thông tin thị trường lao động;
- Cần thiết phải chia sẻ trách nhiệm gia đình và chăm sóc gia đình nhằm đạt được sự cân bằng công việc – gia đình cho cả nam và nữ;
- Tiến hành một chiến dịch tổng thể hướng tới các khu vực công và tư về tầm quan trọng của việc đầu tư cho các biện pháp thúc đẩy lối sống lành mạnh và đề phòng các bệnh không lây nhiễm đối với cả nữ giới và nam giới nhằm có được một khu vực nói chung và các nền kinh tế nói riêng có sức khỏe và phúc lợi tốt;

- Tăng cường sự tiếp cận và khả năng chi cho các dịch vụ y tế nữ, bao gồm cả các nhu cầu về chăm sóc sức khỏe khi mang thai, sinh nở và y tế trẻ em;
- Giáo dục cho các nhà hoạch định chính sách về tầm quan trọng của sức khỏe phụ nữ;
- Xác định các mô hình tốt về nơi làm việc thân thiện với gia đình và sự đa dạng về giới tại nơi làm việc, trong cả các doanh nghiệp vừa và nhỏ tư nhân và các doanh nghiệp lớn, thông qua tổ chức các giải thưởng hàng năm;
- Nhận thức được về vấn đề bạo lực gia đình và tác động của nó đối với khả năng của phụ nữ về kinh tế và xã hội;
- Xóa bỏ tất cả các hình thức bạo lực và phân biệt đối xử tại nơi làm việc, đồng thời áp dụng các cơ chế ủng hộ tại nơi làm việc dành cho những đối tượng thoát được khỏi các ca bạo lực giới.

Chúng tôi kêu gọi các quan chức chính phủ và các nhà lãnh đạo doanh nghiệp thúc đẩy các chính sách và hành động cụ thể nhằm tăng cường hơn nữa sự tham gia của phụ nữ vào nền kinh tế trong khu vực APEC và nhìn nhận vai trò quan trọng của phụ nữ trong sự phát triển kinh tế sáng tạo và mở rộng kinh doanh. Để tăng cường động lực và đẩy mạnh các cuộc thảo luận rộng rãi tại Diễn đàn, chúng tôi tiếp nối Tuyên bố San Francisco và khuyến khích các nền kinh tế chủ trì tổ chức các phiên đối thoại cao cấp về phụ nữ và nền kinh tế tương tự, cũng như khuyến khích sự hợp tác thông suốt giữa PPWE và các diễn đàn phụ nữ trong khuôn khổ APEC.